

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing left at the middle left, and a solid grey triangle pointing right at the middle right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

BENDROSIOJOS CHIRURGIJOS GRUPĖ

ŽARNYNO MIKROBIOTOS TYRIMAS NUTUKIMU SERGANTIEMS PACIENTAMS

Darbo autoriai. Agnė VASIULYTĖ (III kursas); Rokas ŽEKONIS (III kursas).

Darbo vadovai. Prof. dr. (HP) Gintautas BRIMAS (VU MF Gastroenterologijos, Nefrourologijos ir Chirurgijos klinika), gyd. Edvardas BRIMAS (RVUL Bendrosios chirurgijos centras)

Darbo tikslas. Apžvelgti žarnyno mikrobiotos tyrimo metodus ir pokyčius nutukimu sergantiems pacientams, jų atsiradimą lemiančius veiksnius, mikrobiotos pokyčių vaidmenį nutukimo ir metabolinio sindromo patogenezėje.

Darbo metodika. Atlikta mokslinės literatūros šaltinių apžvalga naudojant PubMed, MEDLINE ir Cochrane Library duomenų bazes. Išrinkti ir analizuoti straipsniai publikuoti nuo 2017-01-01 iki 2022-12-31. Straipsnių paieškai naudoti raktažodžiai: *“obesity”, “gut microbiota”, “gastrointestinal microbiome”, “metabolic syndrome”*.

Rezultatai. Naujos kartos sekų nustatymo metodai leidžia detalizuoti žarnyno mikrobiotos įvairovę, ištirti jos pokyčius sergant įvairiomis ligomis. Metodai, naudojami žarnyno mikrobiotos tyrimuose, yra 16S rRNR genų sekų nuskaitymas, sekvencinė RNR, shotgun metagenominis sekvenavimas ir bioinformatinė analizė.

Literatūroje pateikiami prieštaringi duomenys apie žarnyno mikrobiotos pokyčius nutukusiems pacientams. Remiantis ankstesnių tyrimų duomenimis, manyta, kad pagrindinis nutukimą lemiantis mikrobiomo pokytis yra pakitęs Firmicutes/Bacteroidetes santykis, tačiau ginčytasi, kaip tiksliai šis santykis pakinta. Visgi, naujesnių tyrimų metu buvo nustatyta, kad nutukimo patogenezėje šis veiksnys neturi didesnės reikšmės. Dabar manoma, kad su nutukimu susijusi mažesnė atsvorį turinčių žmonių žarnyno bakterijų bei genetinė įvairovė, taip pat sviesto ir propiono rūgštis išskiriančių bakterijų stygius.

Šiuo metu nėra tiksliai žinoma, ar mikrobiotos pokyčiai skatina nutukimo atsiradimą, ar atvirkščiai. Visgi, daugiau duomenų pagrindžia pirmąjį teiginį. Manoma, kad žarnyno bakterinės įvairovės pokyčiai atsvario atsiradimą skatina dvejopai: pakitusi mikrobiota pasižymi išaugusiu gebėjimu skaidyti polisacharidus, kas lemia padidėjusį trumpųjų grandžių riebalų rūgščių įsisavinimą. Taip pat, pakitus mikrobiomui, sutrikdoma genų reguliacija ir skatinamas riebalų kaupimas poodyje. Be to, yra duomenų, kad mikrobiotos pokyčiai sutrikdo cirkadinį paros ritmą, tokiu būdu vėlgi skatindami svorio augimą.

Gerai ištirtinėti veiksniai, sukeliantys žarnyno mikrobiotos pokyčius nutukimu sergantiems pacientams. Svarbiausias jų – žmogaus dieta. Mikrobiotą veikia gauna-

mų kalorijų kiekio svyravimai, o ypač suvartojamos maisto medžiagos. Tyrimų metu nustatyta, kad žarnyno mikrobiomo sudėtis priklauso nuo gaunamo riebalų, skaidulų, maisto priedų, bioaktyvių medžiagų kiekio. Gausus polifenolių ar skaidulinių medžiagų vartojimas gali palengvinti metabolinio sindromo simptomus, sumažinti komplikacijas, apsaugoti nuo nutukimo esant padidėjusiam riebalų suvartojimui. Kiti mikrobiomo sandarą keičiantys veiksniai yra epigenetinės modifikacijos, stresas, fizinis aktyvumas, žindymas, gimimas Cezario operacijos būdu, antibiotikų vartojimas, miego sutrikimai ir ekspozicija šalčiui.

Mikrobiomo pokyčius sukeliančių veiksnių išaiškinimas labai svarbus ieškant galimų nutukimo bei metabolinio sindromo prevencijos ir gydymo metodų. Šiuo metu, be jau minėtų polifenolių ir skaidulinių medžiagų, atliekamos daug žadančios studijos su probiotikais ir išmatų persodinimu. Visgi, išsamesni tyrimai kitose mūsų minėtose srityse atvertų kelių dar tinkamesnių gydymo būdų atradimui.

Išvados. Pokyčiai žarnyno mikrobiome yra glaudžiai susiję su nutukimo ir metabolinio sindromo išsivystymu. Autoriai nesutaria, kokie tiksliai mikrobiotos pakitimai ir kaip skatina nutukimą, todėl yra tikslinga atlikti išsamesnę analizę šioje srityje. Mikrobiotos tyrimai nutukusiems pacientams ateityje atvers naujas gydymo galimybes.

Raktažodžiai. Žarnyno mikrobiota, mikrobiotos tyrimas, nutukimas, metabolinis sindromas.